

Hva vil jeg at andre skal kunne gjøre med *mine* data?

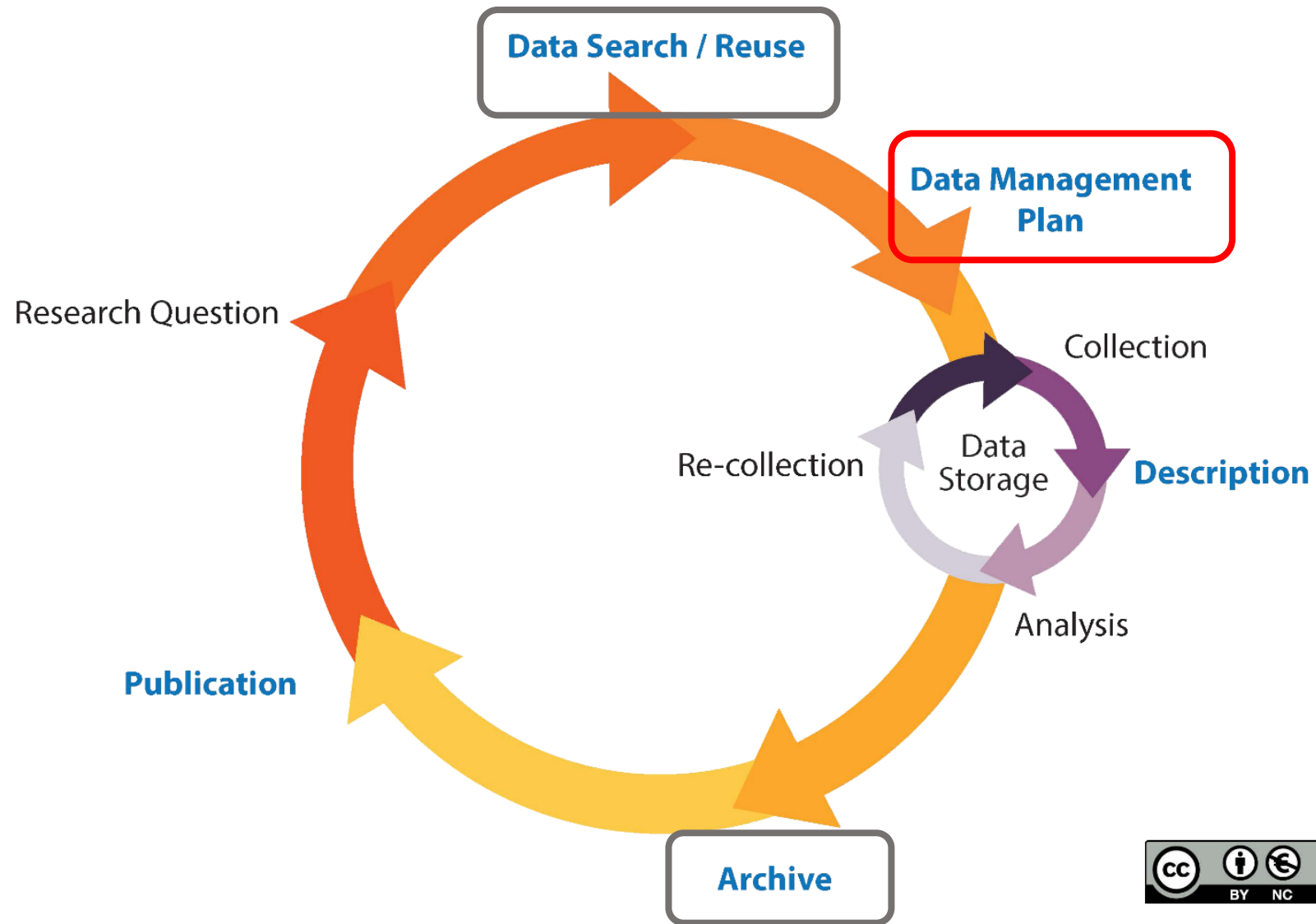
Hva kan jeg gjøre med andres data?

Lisensiering av forskningsdata

Aysa Ekanger and Stian Lillejord
Universitetsbiblioteket, UiT
23. Sept. 2022, Zoom

Er jeg forpliktet til å dele mine data på en bestemt måte?

*Adapted original source:
The University of California, Santa Cruz,
Data Management LibGuide, Research Data Management Lifecycle, diagram,
viewed May 2, 2016 at <<http://guides.library.ucsc.edu/datamanagement>>*

Åpne forskningsdata

- Publisert på nettet
- Tilgjengelig
- Gratis
- Kan gjenbrukes og distribueres
 - under visse vilkår

Examples of open data reuse:

<https://www.openaire.eu/data-reuse-use-cases>

tall, tekst, lyd, bilder,
kildekoder, osv.

Immaterielle rettigheter og forskningsdata

Originale kreative
verk

Originale
databaser

Opphavsrett

LISENS

Databaser

Databasevern (Sui Generis)

LISENS

Spring_migration_arrival_dates_Anser_anser.txt - Notepad

Date	Number of individuals reported	Locality or localities	Name or initials of the observer
1977-03-18		Kvæfjord S.L.	
1977-04-13			
1978-03-13	1 ind.	Sommarøy	E.E.
1979-05-10		Langnes	K.B.S.
1980-03-18		Kvæfjord S.L.	
1980-04-26	10 ind.	Spildra, Malangen	O.H.
1980-05-02	2 ind.	Tromsøya	KBS/EN
1981-04-27	6 ind.	Grindøy, Tromsø	R.T.B.
1981-04-30		Kvængen	
1982-01-11		Andfjord og Vågsfjord	T.Dragøy
1982-04-22		Kvængen	
1982-04-24	4 ind.	Tisnes	O.J.
1983-04-19	3 ind.	Tisnes	
1984-04-15	1 ind.	Målsnes	
1984-04-16	3 ind.	Hillesøy	
1984-04-16	1 ind.	Bakkefjord	
1984-04-18	5-10 i.	Lyngse	
1984-04-21	>5 ind.	Lyngse	
1984-04-24	>5 ind.	Kvængen	
1984-04-29	3 ind.	Grindøy	
1985-04-23	4 ind.	Somma	
1985-04-25	>5 ind.	Kvængen	

The collage below the table contains various historical documents, including a £400 REWARD notice, a newspaper clipping about a robbery, a portrait of a man, and other archival records.

Lisenseksempel

Terms of Use

This dataset, "Covid-19 Municipal Level (Norway) Social Science Dataset", may be reused according to the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license as described here:

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

Navngivelse 4.0 Internasjonal (CC BY 4.0)

Dette er et menneske-lesbart sammendrag av (men ingen erstatning for) den [juridiske lisens teksten](#).

[Ansvarsfraskrivelse](#).

Du har lov til:

Dele — kopiere, distribuere og spre verket i hvilket som helst medium eller format

Bearbeide — remixe, endre, og bygge videre på materialet til et hvilket som helst formål, inkludert kommersielle.

Lisensgiver kan ikke kalle tilbake disse frihetene så lenge du respekterer disse lisensvilkårene.

En lisens er...

«et juridisk verktøy som brukes av en rettighetshaver til å tillate andre å gjøre ting som ellers ville krenket rettighetene hennes»

(oversatt fra [Ball, A. \(2014\). 'How to License Research Data'. DCC How-to Guides. Edinburgh: Digital Curation Centre](#))

Enhance

Finnes det lisens/bruksvilkår?

Nei, bare:

- ©
- «All rights reserved»
- [ingenting]

Bruk data ihht det databasevern (og ev. opphavsrett) tillater.

Ja

Bruk data ihht det lisensen tillater.

For andre bruksmåter –
kontakt rettighetsinnehaver for tillatelse.

Oppgave

- Besøk DOIene under.
- Prøv å finne bruksvilkårene (lisensinformasjon) for datasettene.

<https://doi.org/10.5061/dryad.gtth76hn6>

<https://doi.org/10.5281/zenodo.5534704>

<https://doi.org/10.5281/zenodo.3451524>

Zenodo, <https://zenodo.org/> DataverseNO, <https://dataverse.no/>.

Hvor finne lisensen / Hvordan lisensiere

- Websida der data lastes ned
 - *Terms* i DataverseNO
- Readme-fil
- Lisens-fil (.txt, menneskelesbart, med lisens-URL)
- “Click-through notice” – [eksempel](#) (prøv å åpne en fil)
- **Hvis mulig:** i datafiler

anbefales

For detaljert beskrivelse, se Ball (2014).

Hva sier UiT om lisenser til deres data?

- Alle forskningsdata skal deles åpent.
 - Unntak: sikkerhetshensyn, personsensitivitet, kommersielle eller juridiske forhold
- Forskningsdata skal utstyres med **lisenser for tilgang, gjenbruk og videredistribusjon**.
- Lisensene bør være **internasjonalt anerkjente** og legge så **få begrensninger som mulig** på tilgang, gjenbruk og videredistribusjon av dataene.
- Forskeren må sikre at lisenser og gjeldende vilkår ved bruk eller deling av **tredjeparts data** blir overholdt.

[\(Prinsipper og retningslinjer for forvaltning av forskningsdata ved UiT\)](#)

Typer lisenser

- Skreddersydde for datasettet/prosjektet
- Forberedte (f.eks av forskerens organisasjon, finansiør)
- Standardlisenser

UiT: «lisenser for tilgang, gjenbruk og videredistribusjon»

[Ball, A. \(2014\) How to License Research Data](#)

Standardlisenser for åpne data

- Man kan gjenbruke data uten å spørre rettighetshaveren om tillatelse først.
- Det kan være noen vilkår.

[Creative Commons](#)

[Open Data Commons](#)

For programvare-lisenser, se
<https://www.gnu.org/licenses/license-list#SoftwareLicenses>

Vilkår i Creative Commons-lisenser

Navngivelse (Attribution)

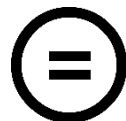
IkkeKommersiell (NonCommercial)

DelPåSammeVilkår (ShareAlike)

Ingen bearbeidelser (NoDerivatives)

Navngivelse 4.0 Internasjonal (CC BY 4.0)

Dette er et menneske-lesbart sammendrag av (men ingen erstatning for) den [juridiske lisensteksten](#).

[Ansvarsfraskrivelse](#).

Du har lov til:

Dele — kopiere, distribuere og spre verket i hvilket som helst medium eller format

Bearbeide — remixe, endre, og bygge videre på materialet til et hvilket som helst formål, inkludert kommersielle.

Lisensgiver kan ikke kalle tilbake disse frihetene så lenge du respekterer disse lisensvilkårene.

På følgende vilkår:

Navngivelse — Du må oppgi [korrekt kreditering](#), oppgi en lenke til lisensen, og [indikere om endringer er blitt gjort](#). Du kan gjøre dette på enhver rimelig måte, men uten at det kan forstås slik at lisensgiver bifaller deg eller din bruk av verket.

Navngivelse

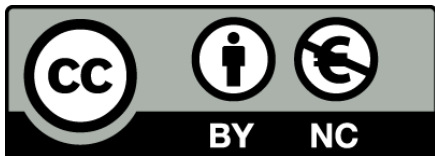
- **Korrekt** kreditering
- Lenke til lisens
- Indikasjon om endringer har blitt gjort

[CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

IkkeKommersiell

- «Du kan ikke benytte materialet til kommersielle formål.»
- Derivert datasett bør også lisensieres ikke-kommersielt. ([eksempel](#))

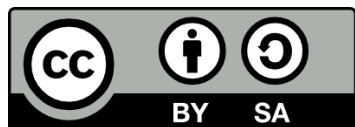

[CC BY-NC 4.0](#)

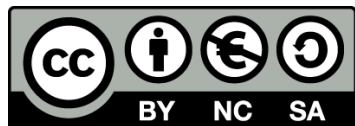
Del På Samme Vilkår

- Dersom derivert datasett deles – må deling skje på samme vilkår.
 - Ingen forpliktelse til å dele.

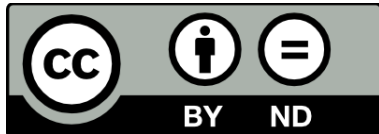
[CC BY-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

[CC BY-NC-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

Ingen bearbejdelser

- Dersom du remixer, bearbejder eller bygger på materialet, kan du ikke distribuere det endrede materialet.

[CC BY-ND 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

[CC BY-NC-ND 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Ingen vilkår – fristatuserklæring

- Anbefales for mest mulig gjenbruk av forskningsdata.
- OBS! Fortsatt forskningsetisk forpliktelse å kreditere.

**CC0 1.0 Universal (CC0 1.0)
Fristatus-erklæring**

Ingen opphavsrett

Den person som har knyttet et verk til dette aktstykke (deed) har, i den utstrekning loven tillater, **erklært** dette verket er i det fri ved å si fra seg alle de opphavsrettigheter og nærstående rettigheter som vedkommende hadde til verket.

Du kan kopiere, endre, distribuere og fremføre verket, selv for kommersielle formål, uten å spørre om tillatelse. Se **Annen Informasjon** nedenfor.

UiT Open Research Data

[DataverseNO](#) > UiT Open Research Data

Terms of Use ^

Waiver ?

Our [Community Norms](#) as well as good scientific practices expect that proper credit is given via citation. Please use the data citation above, generated by the Dataverse.

CC0 - "Public Domain Dedication"

Har dere bygd på andres data? Kuratorer hjelper dere med lisensvalg.

Vi ser nærmere på Navngivelse

Når du har brukt et datasett der lisensen inneholder Navngivelse-vilkåret:

- Behold, dersom oppgitt:
 - Opphavspersoner og andre parter som skal navngis
 - Opphavsrettsnotis
 - Ansvarsfraskrivelse
 - Lenke til materialet
- Indiker om du har gjort endringer (og beholde indikasjoner på tidligere endringer)
- Oppgi navn og lenke til lisens

Navngivelse

Som en lisensforpliktelse:

- Brukeren er pålagt en krediteringsmåte ihht lisensen
- Det kan være tilleggskrav om navngivelse fra rettighetshaveren.

Som en forskningsetisk norm:

- Brukeren gjør det i samsvar med god skikk.
- Brukeren gjør det på en måte som er teknisk passende.

Oppgave: Navngivelse

- Behold, dersom oppgitt:
 - Opphavspersoner og andre parter som skal navngis
 - Opphavsrettsnotis
 - Ansvarsfraskrivelse
 - Lenke til materialet
- Indiker om du har gjort endringer (og beholde indikasjoner på tidligere endringer)
- Oppgi navn og lenke til lisens

Oppgave (5 minutter):

Du har brukt et datasett lisensiert under CC BY som grunnlag for din artikkel. Du har ikke gjort endringer i datasettet.

Datasettet skal oppgis i referanselista.

Finn datasettet her:

<https://doi.org/10.18710/NMKI2B>.

Oppgavesvar: Navngivelse

- Behold, dersom oppgitt:
 - Opphavspersoner og andre parter som skal navngis
 - Opphavsrettsnotis
 - Ansvarsfraskrivelse
 - Lenke til materialet
- ~~Indiker om du har gjort endringer (og beholde indikasjoner på tidligere endringer)~~
- Oppgi navn og lenke til lisens

Solvang, Øystein; Stein, Jonas; Brattland, Camilla, 2020, "Covid-19 Municipal Level (Norway) Social Science Dataset", <https://doi.org/10.18710/NMKI2B>, DataverseNO, V2. Lisensiert under [CC BY 4.0](#).

eller: ... Lisensiert under [Creative Commons Attribution 4.0 International](#) lisens.

Oppsummering

- Forskningsdata kan være vernet av immaterielle rettigheter.
- Internasjonale lisenser hjelper rettighetshavere og brukere.
 - Sjekk lisenser for data du gjenbruker.
- For dine egne data – bruk lisenser med færrest mulige restriksjoner:
 - Hvis du er usikker om valg av lisens, kontakt din datakurator (epost til researchdata@hjelp.uit.no).

Mer informasjon og hjelp

- UiT Forskningsdataportal: <https://uit.no/forskningsdata>
- Epost: researchdata@hjelp.uit.no
- Se [liste av kommende kurs](#).
- [License compatibility chart](#) fra Creative Commons

Referanser

- Ball, A. (2014). 'How to License Research Data'. DCC How-to Guides. Edinburgh: Digital Curation Centre. Available online: <http://www.dcc.ac.uk/resources/how-guides>
- Carroll, M.W. (2015). "Sharing Research Data and Intellectual Property Law: A Primer". PLoS Biol 13(8): e1002235. <https://doi.org/10.1371/journal.pbio.1002235>
- *How do I know if my research data is protected?* Guide for researchers from OpenAIRE. <https://www.openaire.eu/how-do-i-know-if-my-research-data-is-protected>
- [Prinsipper og retningslinjer for forvaltning av forskningsdata ved UiT](#)